1) більш чітко визначити повноваження Окружних виборчих комісій в частині контролю за складанням та уточнення списків виборців;

2) передбачити можливість подання виборцями заяв про уточнення списків виборців виключно до органів ведення Державного реєстру виборців;

3) встановити такі строки спорів, пов'язаних з уточненням списків виборців, які б дозволяли не вносити змін до уточнених списків виборців у день голосування (окрім виправлення технічних помилок та описок);

4) розглянути можливість подальшого звуження компетенції виборчих комісій з розгляду виборчих спорів, а віднесення таких спорів виключно до компетенції судів.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року (редакція від 02 березня 2014 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua.

2. Бучин М. Формування списків виборців як важливий аспект дотримання принципу загальних виборів/ М. Бучин, С. Фіцак // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. - 2010. - Випуск 22. – С. 35-39.

3. Про Державний реєстр виборців: Закон України від 22 лютого 2007 року (редакція від 30.05.2014 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua.

4. Виборче законодавство: українська практика, міжнародний досвід та шляхи реформування // Матеріали круглого столу 2003-2012 рр. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.parlament.org.ua/index.

5. Серьогіна С. Європейські стандарти виборів і виборче законодавство України / С. Серьогіна // Вісник ЦВК. – 2007. - №1 (7). – С. 40-44.

УДК 351

РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ЯК ЗАСІБ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Добіжа В.В. - к.політ.н, доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Однією з загальних тенденцій розвитку сучасного світу є його тотальна трансформація до інформаційного суспільства через впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, які окрім зручності і швидкості прийняття рішень ще й сприяють зменшенню реалізації корупційних схем. Саме з цією метою Україна розширює впровадження системи відкритих державних даних для практично всіх органів влади та державних підприємств - Кабінет Міністрів України 21 жовтня 2015 року ухвалив відповідну постанову про відкриття даних [1]. Прийнято рішення про відкриття більше 300 наборів даних, багато з яких є повноцінними реєстрами. Перелік буде регулярно доповнюватися новими наборами даних, виходячи з суспільного попиту та ініціативи державних органів. Зокрема, до Переліку включені: вся нормативно-правова база України, реєстр юридичних осіб та ФОП, реєстр адміністративно-територіального устрою, реєстр патентів України, реєстр медичних засобів та цін на медичні засоби, фінансові плани держпідприємств, єдиний реєстр спортивних споруд, кадастр родовищ і проявів корисних копалин України [2]. Всі дані будуть найближчим часом розміщені на Національному порталі відкритих даних data.gov.ua.

Також загально відомо, що високому рівню корупції сприяє особисте спілкування посадовця з громадянином, якому необхідна довідка або певний дозвільний документ і, відповідно, зменшення безпосередніх контактів автоматично сприятиме зменшенню рівня корумпованості державних службовців. Зазначимо, що на порталі державних послуг Gov.org.ua вже 251 послуга доступ на он-лайн, 45 почнуть працювати найближчим часом, а 732 знаходяться в процесі розробки. Перелік послуг, що можна замовити досить широкий: від отримання субсидії на оплату житлово-комунальних послуг і видачі довідки про доходи (розмір пенсії) до перереєстрації транспортного засобу на нового власника за договором купівлі-продажу.

Ще одним кроком стала реформа державних закупівель - одна з найбільш ефективних реформ Міністерства економічного розвитку і торгівлі. Вона включає декілька напрямків, у тому числі навчання закупівельників, спрощення доступу бізнесу до торгів, а також переведення тендерів у електронний формат. Закон України «Про публічні закупівлі» (надалі - Закон) [3] передбачив перехід усіх державних замовників і виконавців на електронну систему держзакупівель до 1 січня 2017 року, що відбуватиметься у два етапи: з 1 квітня всі закупівлі переведуть в електронний режим органи центральної влади та державні підприємства, а з 1 серпня – решта державних замовників.

Закон закріплює нові правила і процедури роботи в електронній системі державних закупівель ProZorro. Окрім іншого, змінюється порядок обміну електронними документами, розкриття інформації після аукціону, оскарження результатів торгів тощо. Відкриваються можливості вводити до складу тендерних комісій професійних закупівельників. Зазначимо, що на основі Закону ще мають бути розроблені підзаконні акти: постанови та розпорядження Кабміну, які регламентують, наприклад, вимоги до майданчиків і учасників торгів, деталізують процедури роботи системи тощо. Це фінальна частина підготовки, необхідної для кардинальної зміни процесу закупівель у країні, коли кожен документ і кожне рішення чиновника стануть підзвітними будь-якому громадянину з доступом в Інтернет.

Система електронних держзакупівель «ProZorro» почала працювати в пілотному режимі з лютого 2015 року, поки що на допорогових закупівлях (до 200 тис. грн. для товарів і послуг, а також до 1,5 млн. грн. для робіт). Але вже зараз у систему заведено понад 50 тис. тендерів на суму 12 млрд. грн. від понад 2,9 тис. державних замовників. Загальна економія бюджетних коштів уже перевищила 680 млн. грн. і продовжує збільшуватися.

Прем'єр-міністр України А. Яценюк зазначив, що Україна зекономить мінімум 5 мільярдів гривень з бюджету завдяки електронній системі закупівель ProZorro в 2016 році[4].

Ще одним нововведенням відзначилось Міністерство внутрішніх справ, яке відкрило доступ до реєстру власників транспортних засобів. Тепер кожен громадянин може отримати повну інформацію щодо будь-якого автомобіля, зареєстрованого з 2012 року. Пошук транспортних засобів можливий по фізичним особам (ПІБ, дата народження) або юридичним особам (назва юридичної особи). Результат пошуку - власник автомобіля, дата реєстрації машини, рік випуску і об'єм двигуна - ви отримаєте на вказану електронну адресу. Вся інформація безкоштовна. У середньому відповідь займає до 10 хвилин.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей подання посадовими особами декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру в 2016 році» [5]. Законом встановлюється:

- адміністративна відповідальність за надання завідомо недостовірних відомостей у декларації - штраф від 1 000 до 2 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. При цьому відповідальність настає в разі, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму від 100 до 250 мінімальних заробітних плат;

- кримінальна відповідальність за подання завідомо недостовірних відомостей у декларації або умисне неподання декларації - штраф від 2 500 до 3 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи 150 - 240 годин, або позбавлення волі на строк до 2 років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на термін до 3 років. Відповідальність настає в разі, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму понад 250 мінімальних зарплат [5].

Передбачається, що протягом 7 днів після подачі декларації суб'єкт декларування має право подати виправлену декларацію. У разі залучення суб'єкта декларування до відповідальності за неподання, несвоєчасне подання декларації або в разі виявлення в ній недостовірних відомостей суб'єкт декларування зобов'язаний подати відповідну декларацію з достовірними відомостями. Передбачається, що повна перевірка декларації може проводитися в період здійснення чиновником своїх повноважень, а також протягом 3 років після припинення такої діяльності [6].

Література

1. Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua.

2. Уряд відкриває більш 300 реєстрів і наборів даних. - Антикорупційний портал // [Електронний ресурс] - Режим доступу :http://www.acrc.org.ua/ua.

3. Про публічні закупівлі : Закон України від 16 лютого 2016 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua.

4. У 2016 році Яценюк має намір заощадити мінімум 5 мільярдів гривень на електронних закупівлях // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.unian.ua/politics.

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей подання службовими особами декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру у 2016 році : Закон України від 15.03.2016 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua.

6. Шешуряк Ю. Вступил в силу Закон об электронном декларировании / Ю. Шешуряк // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.

УДК 340.11

ПРАВОВІ ЗАСОБИ: ПОНЯТТЯ ТА ЇХ ВИДИ

Бурятинська Н.І. – завідувач циклової комісії з правознавства
Барський гуманітарно-педагогічний коледж ім. М. Грушевського

У юридичній літературі сутність поняття «правові засоби» витлумачують у широкому та вузькому значенні. У широкому значенні - це всі правові явища, інституційні установки та форми, які тим чи іншим чином пов'язані з регулятивною (охоронною) дією права [1, с. 39].

У вузькому значенні - передбачені правом (законом, індивідуально-правовим актом, договором) юридично значущі дії (їх поєднання та комбінація), які здійснюються суб'єктами з відповідним ступенем дозволеності чи не забороненими законом способами для задоволення їх інтересів, досягнення соціально корисних цілей. Як різновид правових засобів, ці дії є не фактичними, а змодельованими та забезпеченими нормами права, використовуються як інструмент здійснення відповідних правомірних дій, водночас пов'язаних із захистом порушеного права чи забезпеченого законом інтересу [2, с. 402]

Категорію «правові засоби» С. Алексєєв зараховує до категорій загального та універсального порядку, які охоплюють весь юридичний інструментарій: юридичні норми та інші юридичні інструменти, а також «структури» (конструкції) юридичної регуляції. Цим він підкреслює багаторівневість правових засобів, їх функціональну спрямованість та інструментальний характер, розглядає їх як інструмент вирішення конкретних завдань, реалізації потенціалу та сили права [3, с. 14-15].

До правових засобів Ю. Тихомиров відносить і діяння: видання підзаконних нормативно-правових актів на основі закону, на його виконання та відповідно до нього, процес відміни та зміни цих актів, правильне застосування законів та ін. [4, с. 203].

Сучасну своєрідність правових засобів виявляють їх соціальна цінність (забезпечення досягнення правових цілей), здатність відображати інформаційні якості права і створювати умови для його дії, а також зумовлювати юридичні наслідки. Джерелом їх забезпечення є примусова сила держави. У сукупності засобів правового регулювання В. Горшеньов вирізняє засоби впливу (зовнішні фактори стосовно волі суб'єктів - дозволи та заборони) та засоби реалізації права (це результат реагування суб'єктів на правовий вплив - здійснення дозволених законом дій та утримання від заборонених дій) [5, с. 65-67].

У самому загальному виді на думку Л. Малько правові засоби - це правові явища, що виражаються в інструментах (встановленнях) і діяннях (технології), з допомогою яких задовольняються інтереси суб'єктів права, забезпечується досягнення соціально корисних цілей [6, с. 68-69].

Ці цілі можуть бути різні, але в кінцевому рахунку вони зводяться до